

Ekonomi och styrning
Bo Legerius

Tillägg till vägledningen för regionala trafikförsörjningsprogram

Vägledning för analys av ekonomiska konsekvenser och finansiering

Inledning

SKL uppdaterade inom ramen för samarbetet Partnersamverkan för en förbättrad kollektivtrafik vägledningen för trafikförsörjningsprogram som publicerades i maj 2015 på webbplatsen som Partnersamverkan har gemensamt, www.partnersamverkan.se

Efter det har SKL identifierat ett behov av kompletterande råd om analys av ekonomiska konsekvenser och finansiering. SKL har därför tagit fram ett komplement till vägledningen. PM:et har tagits fram av ekonom Bo Legerius.

Behovet av ekonomisk analys

I vägledningen om trafikförsörjningsprogram finns ett avslutande avsnitt om ekonomiska konsekvenser och finansiering. Samtidigt kan inte analysen av trafikförsörjningsprogrammets ekonomiska konsekvenser vänta tills programmet är klart. Denna analys behöver göras i samband med flera av de moment som ingår i arbetet med att ta fram ett program. I detta PM följer därför några förtydliganden till vissa avsnitt i vägledningen, som visar hur de ekonomiska aspekterna kan involveras i olika skeden av arbetet. Sidhänvisningen

Process och dialog (sid 15 – 16)

Den politiska diskussionen om programmet bör omfatta dess budgetkonsekvenser, för att förebygga kallduschar när planerna ska vägas mot kommunernas och landstingets övriga verksamheter i budgeten. Det betyder att storleken på den ekonomiska ramen för skattefinansiering är en viktig fråga att behandla i processens samråds- och dialogfas, så att programmet inte blir mer ambitiöst än det finns en politisk vilja att finansiera. Det är därför en fördel om planeringsprocessen kan samordnas med landstingets och kommunernas budget- och planprocess. Det är också en fördel om ekonomisk kompetens kan knytas till den övergripande planeringen redan på ett tidigt stadium.

Uppföljning och utvärdering (sid 17)

Utvärderingens behandling av frågan om hur rollfördelningen mellan olika aktörer ska se ut, vem som gör vad och hur samarbete ska ske bör innefatta en diskussion om vem som ska finansiera vad.

Omvärldsfaktorer (sid 20)

Omvärldsanalysen bör även innehålla en analys av den samhällsekonomiska utvecklingen. Det innebär att den framåtblickande analysen inte bara bör behandla vilka intäkter och kostnader som kollektivtrafiken själv genererar och vad skattesubventionsgraden är. Det bör kompletteras med en analys av hur stora totala resurser en viss (till exempel oförändrad) andel av skatteintäkterna skulle innebära under den period som programmet omfattar.

Kollektivtrafiken i ett helhetsperspektiv (sid 22)

Ett politiskt helhetsperspektiv innebär inte bara att resurser måste satsas utanför de stråk som har många resande och en hög kostnadseffektivitet. Det innebär också att de resurser som kommuner och landsting avsätter till kollektivtrafik måste vägas av mot andra kommun- och landstingsfinansierade verksamheter, inom ramen för landstingets och länets kommuners totala budgetar. Det visar på behovet att vidga perspektivet, så att inte programmet blir mer ambitiöst än vad man kan räkna med finansiering till.

Några viktiga frågor att behandla i samband med långsiktiga mål (sid 27)

En viktig fråga att behandla är hur programmet ska finansieras och av vem.

Några viktiga frågor att behandla i samband med strategiska val (sid 31)

Trafikförsörjningsprogrammet är ett strategidokument som på en övergripande nivå ska beskriva vilken kollektivtrafik som ska bedrivas och det ska gälla några år. Det betyder att det är behäftat med osäkerhet om bland annat vilken finansiering som kommer att finnas tillgänglig. Det är därför bra om målen kan rangordnas, så att man åtminstone internt vet vilka mål som ska prioriteras om finansieringen inte räcker till hela programmet.